

5 Wojskowy Szpital Kliniczny
z Polikliniką SPZOZ w Krakowie
im. gen. bryg. prof. dr hab. med. Mariana Garlickiego

Zalecenia żywieniowe w ZAKAŻENIU CLOSTRIDIUM DIFFICILE i po TRANSFERZE MIKROBIOTY JELITOWEJ

Postępowanie żywieniowe w Clostridium Difficile zależy od nasilenia objawów. Odpowiednia stosowana dieta może przynieść ulgę w dolegliwościach związanych z chorobą oraz ograniczyć niebezpieczne skutki długotrwałej biegunki, takie jak: odwodnienie, zaburzenia elektrolitowe niedobory mikroelementów. Jednym z objawów jest:

- **Biegunka o nieznacznym nasileniu (do kilku stolców)**

Należy wprowadzić dietę łatwostrawną/ lekkostrawną , z ograniczeniem tłuszczu, błonnika nierozpuszczalnego, laktozy i cukrów prostych.

Zasady postępowania żywieniowego:

1. Należy spożywać 5-6 posiłków w ciągu dnia, w regularnych odstępach czasu.
2. Zalecane metody przygotowywania posiłków to: gotowanie w wodzie, gotowanie na parze, pieczenie w rękawie foliowym lub folii aluminiowej.
3. Należy pić ok. 2 litrów wody niegazowanej dziennie.
4. W przypadku niedoborów białka można stosować odżywki wysokobiałkowe np. Protifar.
5. Należy wykluczyć produkty o niekorzystnym działaniu na perystaltykę jelit, takie jak:
  - **napoje gazowane** (gazowana woda mineralna, napoje gazowane słodzone i sztucznie barwione),
  - **kofeina** (mocna kawa i herbata, napoje z kofeiną),
  - **błonnik nierozpuszczalny** (surowe warzywa, pieczywo pełnoziarniste, grube kasze),
  - **fruktoza** (cukier zawarty w owocach, sokach i miodzie),
  - sacharoza (cukier buraczany lub trzcinowy, słodczyce, ciasta, dżemy wysokosłodzone, syropy owocowe),
  - **laktoza** (cukier mleczny),
  - **tłuszcze zwierzęce** w nadmiernej ilości (tłuste mięsa, wędliny, pasztety, boczek, salcesony, tłuste, smażone potrawy),
  - **nasiona roślin strączkowych** (fasola, groch, bób, ciecierzycy, soczewica), **warzywa ciężkostrawne, wzdymające** (kalafior, brokuły, czosnek, cebula, wszystkie kapusty) oraz **gazotwórcze**,
  - **pikantne przyprawy.**

5 WOJSKOWY SZPITAL KLINICZNY Z POLIKLINIKĄ
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KRAKOWIE
30-901 KRAKÓW, UL. WROCŁAWSKA 1-3
<https://5wszk.com.pl/strona/1181-zalecenia-zywieniowe>

Produkty zalecane i przeciwwskazane w żywieniu przy biegunkach o nieznacznym nasileniu

PRODUKTY	DOZWOLONE	PRZECIWWSKAZANE
Produkty zbożowe	Pieczywo i bułki pszenne oraz czerstwe, sucharki, mąka pszenna. Makarony drobne, pszenne. Kasze: jęczmienna, jaglana, manna, ryż biały. Płatki naturalne błyskawiczne: jaglane, owsiane, ryżowe. W ograniczonych ilościach: pieczywo pszenno-żytnie, żytnie, graham, orkiszowe	Pieczywo cukiernicze: rogałe, słodkie bułki, croissanty, pączki, faworki, ciastka francuskie. Makarony pełnoziarniste. Kasze: grube kasze jak gryczana, pęczak, ryż brązowy. Płatki zbożowe z dodatkiem czekolady, karmelu, miodu, crunchy
Warzywa	Gotowane, duszone, pieczone, bez zasmażek, bez skórek i pestek (marchew, pietruszka, seler, dynia). Surowe: zielona sałata, pomidor bez skórki, ogórek, zielona pietruszka	Wszystkie rodzaje kapust, warzywa konserwowane octem. Cebula, czosnek, papryka, szpinak, burak rzodkiewka szczypior, kalarepa
Owoce		Wszystkie
Mleko i produkty mleczne	Mleko <2 % tłuszczu (jeśli jest dobrze tolerowane). Jogurt naturalny, kefir, maślanka, chudy i półtłusty ser biały, ser żółty o obniżonej zawartości tłuszczu. Napoje roślinne fortyfikowane np. mleko owsiane	Mleko >2% tłuszczu. Tłusty ser biały, ser żółty, ser pleśniowy, ser topiony, śmietana, mleko w proszku
Mięso i jego przetwory	Mięso: kurczak i indyk bez skóry, królik, cielęcina, w mniejszych ilościach chude części wołowiny. Wędliny: szynka, schab, polędwica. Ryby chude: dorsz, mintaj, sola, pstrąg tęczowy	Tłusta wieprzowina: schab karkowy, boczek, golonka, słonina. Baranina, wołowina, kaczka, gęś. Tłuste wędliny: mielonka, salami, parówki, drobno mielone kiełbasy, pasztetowa, kaszanka, pasztety. Tłuste ryby: makrela,

		śledź, łosoś
Tłuszcze	Oleje roślinne np. olej lniany, rzepakowy, oliwa z oliwek	Tłuszcze zwierzęce np. smalec, słonina, masło
Jaja	Gotowane na miękko, białko jaja	Gotowane na twardo, smażone. Zaleca się ograniczenie jaj w przypadku zaburzeń lipidowych
Przyprawy	Koperek, natka pietruszki, szczypiorek, sok z cytryny, cynamon, majeranek, bazylia	Ostre przyprawy, marynaty, mieszanki przypraw np. wegeta
Napoje	Herbaty ziołowe i owocowe, wody mineralne niegazowane, słaba kawa naturalna, soki warzywne	Mocna kawa, mocna herbata, gazowana woda i gazowane słodkie napoje, alkohol, soki owocowe
Nasiona roślin strączkowych	Młoda fasolka szparagowa, młody zielony groszek (zależy od indywidualnej tolerancji)	Fasola, bób, ciecierzycyca, soja, soczewica
Nasiona, pestki		Wszystkie
Słodycze		Miód, dżemy, marmolady, pieczywo cukiernicze, ksylitol
Inne		Grzyby, orzechy

- **Biegunka nasiloną (do 30 wodnistych stolców w ciągu doby)**

Konieczny jest kontakt z lekarzem! W takich sytuacjach może występować lęk przed spożyciem jakiegokolwiek posiłku. Wówczas należy wtedy przede wszystkim zadbać o **odpowiednie nawodnienie** organizmu. Płyny powinno się pić powoli, często, małymi porcjami w ilości 1,5-2 litry w ciągu doby. Powinny to być:

- **woda** przegotowana lub niegazowana woda mineralna, czyste zupy z dodatkiem soli (wywary warzywne, chude rosoly),
- **doustne płyny nawadniające** dostępne w aptekach,
- **słaba herbata bez cukru**, napary z rumianku, mięty, melisy, suszonych czarnych jagód, rzadki kleik z siemienia lnianego,
- rozcieńczone w stosunku 1:1 świeżo wyciskane **soki warzywne** (marchwiowe, z selera).

Jeżeli płyny są dobrze tolerowane, można wprowadzać posiłki. Początkowo o konsystencji półpłynnej, następnie papkowatej i na końcu stałej. Powinny to być potrawy, przygotowywane na bazie produktów, które mają działanie zapierające i absorbujące nadmiar wody w jelitach. Produkty o takim działaniu to:

- ryż biały,
- drobne kasze np. manna, kukurydziana, jagłana,
- pieczywo pszenne, czerstwe, sucharki, tosty pszenne,
- produkty z dodatkiem mąki ziemniaczanej, np. kisiel,
- ziemniaki,
- gotowane warzywa korzeniowe (marchew, dynia, pietruszka, seler),
- banany, jabłka pieczone lub musy z jabłek

Do pieczywa można stosować: oliwę z oliwek, niewielkie ilości masła, chudą wędlinę, jaja, ewentualnie chudy lub półtłusty twaróg **jeśli jest tolerowany** przez chorego.

W przypadku długotrwałych, wyniszczających biegunek, w celu uzupełnienia niedoborów pokarmowych powstałych w ich wyniku, można sięgać po specjalistyczne diety przemysłowe (tzw. ONS), dostępne w aptekach, po wcześniejszej konsultacji z lekarzem, dietetykiem lub farmaceutą. Preparaty należy pić małymi łykami, powoli, minimum 45 min na buteleczkę.

5 WOJSKOWY SZPITAL KLINICZNY Z POLIKLINIKĄ
SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KRAKOWIE
30-901 KRAKÓW, UL. WROCŁAWSKA 1-3
<https://5wszk.com.pl/strona/1181-zalecenia-zywieniowe>